ПАХТАКОР ЎРТОҚЛАР!

НАВБАТ МАЖБУРИЯТГА!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 209 (3691). | Шанба, 21 октябрь 1967 йил. | Баҳоси 2 тийин.

Сиз суратда кўриб турган бу тўрт азамат суворий Янгийўлдаги Ленин номли колхознинг пешқадам механизатор-звено бошлиқларидир. Улар юбилей йили социалистик мажбуриятларини шараф билан бажараяптилар. Суратда (чапдан ўнгга): Тоҳир Абдукаримов, Турсунбой Хўжанов, Акром Шаҳромов, Эрмакбой Ўролов ўртоқлар.

А. Абалян фотоси.

УЛУҒ ОКТЯБРЬ АРАФАСИДА

Октябрь социалистик революциясининг шонли ярим асрлик тўйи арафасида турибмиз. Ҳар бир кунимиз улкан ва ажойиб зафарлар, қувончли воқеалар билан нишонланмоқда. Ҳар бир кунимиз совет кишиларига олам-олам янгиликлар, бахт-саодат олиб келмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг сентябрь Пленуми, СССР Олий Советининг яқинда бўлиб ўтган сессияси халқимиз бахт-саодати тўғрисида партия ва ҳукуматимиз қилаётган доимий ғамхўрликнинг яна бир ёрқин намунаси бўлди. Пленум ва сессия қарорларида «Ҳамма нарса инсон учун, ҳамма нарса инсоннинг бахт-саодати учун!» деган шиор ҳамда партиямизнинг туб ва асосий мақсади қанчалик ёрқин акс этганлигини тўла кўриш мумкин. Бу ажойиб қарор ва тадбирлар совет кишилари томонидан қизғин кутиб олинди. Ҳар бир меҳнаткаш ўзи, ўз оиласи ва бутун совет халқи тўғрисида қилинаётган чексиз меҳрибонлик ва ғамхўрликка меҳнатда, ижодда янги-янги зафарлар билан, улкан ютуқлар, меҳнат, яратувчилик ишлари билан жавоб бермоқда.

Советлар Ватани ва қаҳрамон халқимизнинг жасорати ва шижоатига бутун жаҳон бир неча бор қойил қолган ва тасанно деган. Капитализм кишанларини тилка-пора қилиб ташлаб, мамлакатимиз халқларини асорат ва миллий зулмдан абадий озод қилган Улуғ Октябрь қуёши барча мазлум, ўз эрки ва бахти учун курашаётган халқларга ёруғ йўл, порлоқ келажакни мусаффо ёритиб турибди. Ярим аср — ички ва ташқи душманларга қарши мардонавор кураш, Октябрь ғалабаларини мустаҳкамлаш ва ҳимоя қилиш, социализм қуриш учун қаҳрамонона меҳнат, Ватанимизни ҳамма соҳаларда янги, юксак чўққилар сари кўтариш, мамлакат экономикасини юксалтириш, саноат, қишлоқ хўжалиги, фан ва техникани тараққий эттириш йиллари, шонли, зафарли кураш йилларидир. Бу йиллар инсоният тарихида бир неча асрлар ва йиллардан устун, жаҳон тарихида янги ва порлоқ даврдир.

Коммунистик партия раҳбарлигида Советлар диёри қандай юксакликларга эришганлигини, қолоқ чекка ўлкалар социалистик тузум туфайли гуллаб-яшнаётганлигини, совет кишилари инсон тараққиётида ажойиб мўъжизалар яратаётганини кўриб қалбимиз чексиз қувончларга тўлади. Коинот сирларини очиб, фазоларга ва самоларга парвоз қилган — совет кишиси. Фан ва техниканинг сирларини очиб, халқ учун, инсон тараққиёти учун хизмат қилдирган — совет кишилари. Эндиликда «Венера-4» автоматик станциянинг Венерага муваффақиятли қўнганини бутун жаҳон табрикламоқда. Бу — совет кишисининг жасорати.

Октябрь арафасида Ватанимизда бунёдга келтирилаётган буюк ишлар, халқимиз эришаётган ғалабалар Совет давлати қудратининг, совет кишилари қаҳрамонлиги ва яратувчилик кучларининг ёрқин намойишидир. Саноатчиларимиз, қишлоқ меҳнаткашлари, ижодий меҳнат аҳллари, ҳар бир совет кишиси байрам арафасида янгидан-янги зафар қучмоқдалар. Иттифоқ, республика, шу жумладан областимиз саноати тўққиз ойлик планни муддатидан илгари бажарди. Республикамиз пахтаси 3 миллион тоннадан ошди. Улкан хирмонимизнинг юксак чўққилари кўзга яққол ташланмоқда. Пахта учун кураш фронтида яна пойтахт областининг азаматлари карвонбоши бўлдилар. Улар она-Ватанга шу кунгача 320 минг тоннага яқин «оқ олтин» армуғон этдилар. Районлар, колхозлар, совхозлар бирин-кетин ғалаба рапортлари бермоқдалар. Булар ҳаммаси ҳар биримизнинг қалбимизни, дилимизни хушнуд этмоқда, завқ-шавққа тўлдирмоқда. Бу — Октябрь самараси, Октябрга элимизнинг совғаси.

Областимиз пахтакорлари қишлоқ хўжалигининг ҳамма соҳаларида фан ва техниканинг, илғор тажрибаларнинг самаралари, ютуқлари ва методларидан моҳирлик билан фойдаланмоқдалар. Меҳнатни ташкил этиш, колхозчи ва совхоз ишчиларининг моддий манфаатдорлигини ошириш, деҳқончилик маданиятини юксалтиришда механизацияга кенг йўл очиб берилди. Ишлаб чиқаришда янги усуллардан кенг фойдаланилмоқда. Йил сайин машина билан пахта теришнинг кўпайиб бораётганлиги ва ниҳоят бу йил 60 процентдан кўпроқ ҳосилнинг машиналарда терилганлиги область меҳнаткашлари, барча партия ташкилотларининг катта ютуғидир.

Давлат плани бажарилди. Лекин миллион-миллион чаноқларда олтин дурдоналаримиз турибди. Ҳали планини бажармаган район ва хўжаликлар бор. Бу эса барча пахтакорлар, механизаторлар, колхоз ва совхозларнинг раҳбарларини ғайратга-ғайрат қўшиб фидокорона ишлашга, даладаги ҳосилнинг бир грамини ҳам нобуд қилмай йиғиб-териб олиш ва эл-юрт олдида олган юксак мажбуриятимизни шараф билан бажаришга даъват этади. Бунинг учун ҳар бир кундан унумли фойдаланиш, машиналарнинг тўхтовсиз ишлашини таъминлаш, янада оператив иш олиб бориш лозим.

Ғаллакорлар, пиллачилар, сабзавотчилар ва чорвадорлар давлат планларини бажариб, халқимизга пландан ташқари маҳсулот етиштириб бераётган эканлар, бу — уларнинг ватанпарварлиги ва юксак онглилик, шижоат ва олижаноб фазилатларидир. Лекин шоликорларимиз ана шундай ғайрат билан ишлаётганлари йўқ. Шоли ўрим-йиғими, уни янчиш ва давлатга топшириш мутлақо қониқарсиз бораётганлигига тоқат қилиб бўлмайди. Областимиз республика шоличилигида салмоқли ўринни тутади. Шоличилик усталари, ўз касбининг ҳунармандлари бизда кўплаб топилади. Бекобод, Ўрта Чирчиқ, Юқори Чирчиқ, Оққўрғон ва бошқа районларнинг шоли экувчи хўжаликлари ҳар йили мўл ҳосил олиб келмоқдалар. Айрим звеноларда ҳосилдорлик 40—50, ҳатто 70 центнерга етиб борди. Шундай экан, ҳар бир шоликор колхоз ва совхоз раҳбарлари, район партия ва совет, хўжалик ходимлари бу соҳадаги ишимизда кескин ўзгариш ясашлари ва шоли тайёрлашни кучайтириб, давлат планини тезроқ бажариш учун бутун чора-тадбирларни кўришлари лозим. Энди навбат уларга. Шоликорлар ҳам ўз ҳамкасб дўстларининг олдинги қаторларида бўлсинлар.

КПСС Марказий Комитетининг Октябрь Чақириқлари мамлакатимизда, шу жумладан областимизда меҳнат активлиги ва ижодий, яратувчилик ишларини янада юксак даражага кўтарди. Халқимиз партия чақириғига жавобан барча соҳаларда Улуғ Октябрнинг 50 йиллигига муносиб тухфалар тайёрламоқдалар. Юбилей йилимизни халқ хўжалиги планларини ошиғи билан бажариб кутиб олайлик. Бу йил янги зафарлар, халқимиз ҳаётида қувончли воқеалар йили бўлсин. Бутун куч-ғайратимизни КПСС XXIII съезди белгилаб берган вазифаларни муваффақиятли бажаришга сафарбар этайлик.

Марксизм-ленинизм байроғи остида, Коммунистик партия раҳбарлигида мамлакатимизда коммунизм тантанаси учун курашда янгидан-янги ғалабалар сари, олға!

5.300 ТОННА ПАХТА ТАЙЁР, ЯНА 250 ТОННА УЧУН!

Колхозимиз меҳнаткашлари Совет ҳокимиятининг ярим асрлик юбилейини катта армуғон билан кутиб олиш мақсадида йил бошидан буён астойдил ишлаб келмоқдалар. Бу йилги табиий қийинчиликларга қарамай деҳқонларимиз барча майдонларда «оқ олтин»дан баракали ҳосил етиштиришга муваффақ бўлдилар. Пахтачиликда энг ҳал қилувчи давр бўлган йиғим-терим кампаниясига пухта тайёргарлик кўрилди. Пахта майдонларининг асосий қисми машина теримига мўлжалланиб парваришланди.

Пахта етилиб, йиғим-терим бошланиб кетган дастлабки кунларданоқ суръат тобора кўтарилабошлади. Бу долзарб мавсумда деҳқоннинг оғирини енгил қиладиган шонли механизаторлар ҳал қилувчи роль ўйнадилар. Уларнинг ғайрат-шижоати туфайли, машиналарнинг бетиним ишлаб турганлиги туфайли йиғим-терим ишлари кун сайин олға қараб силжий бошлади.

Мана энди бутун йил бўйи қилинган фидокорона меҳнат ўзининг қувончли самараларини кўрсатмоқда. Пахтакорларимиз юбилей йили давлат планини бажарганликлари тўғрисида партиямизга, халқимизга ғалаба рапорти йўлладилар. Она-Ватан омборларига 5300 тонна «оқ олтин» етказиб берилди.

Уста деҳқонлар раҳбарлик қилаётган участкаларимизда пахта ҳосилдорлиги йил сайин ошиб бормоқда. Бу йил ҳам шундай бўляпти. Анорқул Йўлдошев бошлиқ участка деҳқонлари 117 гектар майдоннинг ҳар гектаридан ҳозирнинг ўзидаёқ 27 центнердан ошириб хирмон кўтардилар. Нормирза Эшев, Мирзахол Муҳамедов ўртоқлар бошлиқ участкаларда ҳам ҳосилдорлик бундан қолишмайди.

Колхозимизда 36 та комплекс механизациялашган пахтачилик звеноси бор. Бу звеноларнинг ҳаммасига моҳир механизаторлар бошчилик қиляпти. П. Тўлашев, Т. Хўжанов, А. Сиддиқов, Ҳ. Тожибоев, И. Мерганов каби ўртоқлар ўз звеноларида ҳосилдорликни оширганлари ҳолда, «зангори кема»лар билан 65—70 тоннадан пахта тердилар. Механизаторларнинг ғайрати туфайли колхозимиз бўйича ҳозиргача 2300 тоннадан ортиқ пахта машиналар билан териб олинди.

Кўпмингкилограммчи теримчилар ўртасидаги социалистик мусобақа ҳам тобора авж оляпти. С. Эргашева, Р. Нишонбоева, Х. Эргашева, Қ. Болтабоева каби меҳнатсеварларнинг ҳар бири шу кунгача юбилей хирмонига 8—10 минг килограммдан «оқ олтин» тўкишга муваффақ бўлди. Деҳқонларимиз юбилей шарафига пландан ташқари яна камида 250 тонна «оқ олтин» сотиш мажбуриятини олдилар.

Шунингдек, колхозимизнинг бошқа тармоқларида ишлаётган кишилар ҳам Улуғ Октябрь юбилейини катта совғалар билан кутиб оляптилар. Давлатга пилла, гўшт, тухум, жун ва бошқа қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари сотиш планлари ҳам ошириб адо этилди.

Колхозчиларимиз улуғ байрамни янада катта ютуқлар билан кутиб олиш мақсадида шу кунларда ғайратга-ғайрат қўшиб меҳнат қилмоқдалар.

Н. АВАЗОВ,
Янгийўл районидаги Ленин номли колхоз раиси.

Б. ХОЛМИРЗАЕВ,
партия ташкилотининг секретари.

Юбилей рапортлари

Оққўрғон районидаги Димитров номли колхознинг Крупская участкаси пахтакорлари Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллик юбилейини муносиб совғалар билан кутиб олиш учун бошланган социалистик мусобақага қўшилиб, астойдил меҳнат қиляпти. Бу ўз самарасини кўрсатяпти. Мавжуд 257 гектар ердан мўл ҳосил кўтарилмоқда. Ҳамманинг юзи ёруғ, дилида шодлик мавж урмоқда. Ўтган йили 29 центнердан ҳосил олинган бўлса, бу йил ҳосилдорлик 34 центнерга етказилди. Йиллик план 110 процент қилиб бажарилди.

— Ҳали ҳосилимиз кўп, — дейди участка бошлиғи Саидмурод Тоғаев, — байрамгача яна 3.5 центнердан хирмон кўтариш ниятидамиз. Бу сўзимизнинг ҳам устидан чиқамиз, албатта. Чунки даладаги «оқ олтин»нинг бирор грамини ҳам нобуд қилмай йиғиб-териб олиб, давлатга топширишга аҳд қилганмиз.

ОРЖОНИКИДЗЕ. «Правда» колхози аъзолари юбилей тўйига муносиб совғалар билан келишмоқда. Хўжаликда пахта, гўшт, тухум, жун, мева ва бошқа маҳсулотлар тайёрлаш бўйича берилган давлат планлари ҳозирнинг ўзидаёқ ортиғи билан бажарилди.

Хўжалик аъзолари 354 гектар майдондан 1000 ўрнига 1007 тонна «оқ олтин» етказиб бердилар. Ҳар гектар ердан олинган ҳосил 29 центнерни ташкил этди. Юсуф Раҳимов бошлиқ звено, Беркин Тошматов, Нуриддин Валиев, Тўхта Абдуллаева бошлиқ участкаларда ҳосилдорлик кутилганидан анча зиёд бўлди.

Юбилей йили оқ олтини

ОБЛАСТИМИЗ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 20 ОКТЯБРГАЧА БЎЛГАН

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида).

Районлар	бир кунда	мавсум бошидан бери	Машина терими: Бир кунда	Машина терими: мавсум бошидан бери
Оққўрғон	1,04	110,51	1,05	125,60
Янгийўл	0,95	105,83	1,03	112,37
Бўка	1,36	105,37	1,51	129,20
Ўрта Чирчиқ	1,48	103,53	1,26	126,15
Юқори Чирчиқ	0,89	101,80	0,42	141,70
Оржоникидзе	1,46	93,53	1,64	86,64
Бекобод	2,02	78,68	2,38	91,05
Область бўйича:	1,31	102,05	1,36	120,13

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ, РСФСР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва РСФСР Олий Совети Президиуми Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллигини нишонлаш учун 1967 йил 3 ноябрда Москва шаҳри Кремлдаги съездлар саройида Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети ва Россия Совет Федератив Социалистик Республикаси Олий Советининг қўшма тантанали мажлисини ўтказиш ҳақида қарор қабул қилдилар.

Ўзбекистон ССР Олий Совети иккинчи сессиясининг очилиши тўғрисида

Еттинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг иккинчи сессияси 24 октябрь эрталаб соат 10 да Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг мажлислар залида очилади.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлари 23 октябрь соат 9 дан 14 гача ва соат 15 дан 20 гача Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг мажлислар залида рўйхатга олинадилар.

КОСМОСДАГИ ҒАЛАБА ЯНГИ ЗАФАРЛАРГА РУҲЛАНТИРМОҚДА

СТАРТ

КОНЧИЛАР ҚУТЛАЙДИ

Совет фани ва техникасининг қудрати билан инсоният босқичма-босқич коинот сирларини ўрганиб боряпти. Дастлабки сунъий йўлдош учирилганига яқинда ўн йил тўлди. Шу ўн йил мобайни ичида совет граждалари бўлган космик кемалар бир неча бор фазога парвоз этди. Сўнг автоматик станциямиз Ойга қўнди. Мана энди совет олимлари, инженер, техник ходимлари ва ишчилари қўли билан яратилган планеталараро «Венера-4» автомат станция Зуҳрога қўнди.

Фанимиз эришган муваффақиятдан руҳланган оҳангаронлик кончилар шу кеча-кундузда яна ҳам зўр ғайрат ва шижоат билан меҳнат қилаётирлар. 9 шахтада ҳам, кўмир разрезида ҳам ва бошқа ёрдамчи хўжаликларда ҳам иш қизғин. Ҳамкасбларим юбилей йилининг ўтган тўққиз ойлик топшириғини муддатидан олдин адо этиб планга қўшимча равишда 50 минг тонна «қора олтин» қазиб чиқардилар. Эришилган бу муваффақиятни янада мустаҳкамлашга ҳаракат қиляпмиз. Ўн ойлик топшириқ ҳам бугун-эрта адо этилади. Қолган кунларда биз юбилей шарафига олинган қўшимча мажбурият ҳисобидан маҳсулот тайёрлаймиз.

Х. АЛИҚУЛОВ,
«Узбекуголь» комбинати коммунистик меҳнат бригадасининг бошлиғи.

БАЛЛИ, ОФАРИН!

Кун кеча совет фани зўр ютуғининг яна гувоҳи бўлдик. Улуғ Октябрь 50 йиллиги арафасида олимларимиз, конструкторларимиз ажойиб совға тайёрлашибди.

Ватанимиз Герби туширилган вимпель Зуҳрода! Мамлакатимиз ўтган эллик йил ичида эришган муваффақиятларнинг ажойиб рамзидир бу!

Олис Зуҳро планетаси бизга яқин бўлиб қолди. Олимларимиз энди унинг кўпгина сирларини билиб оладилар. Биз тўқимачилар, фанимиз ва техникамиз янги тантанасининг сабабчилари бўлган барча олим ва конструкторларга қарата «Балли, азаматлар Қойилмиз шижоатингизга!» деймиз.

Марҳамат ЙЎЛДОШЕВА,
Тошкент тўқимачилик комбинати пилталовчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

«ВЕНЕРА»-4»НИНГ ҚИСМЛАРИНИ ЙИҒИШ.

СОВЕТ ҲОКИМИЯТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА **Октябрь саҳифаси**

БАХТИМИЗ УЧУН, ЭРКИМИЗ УЧУН

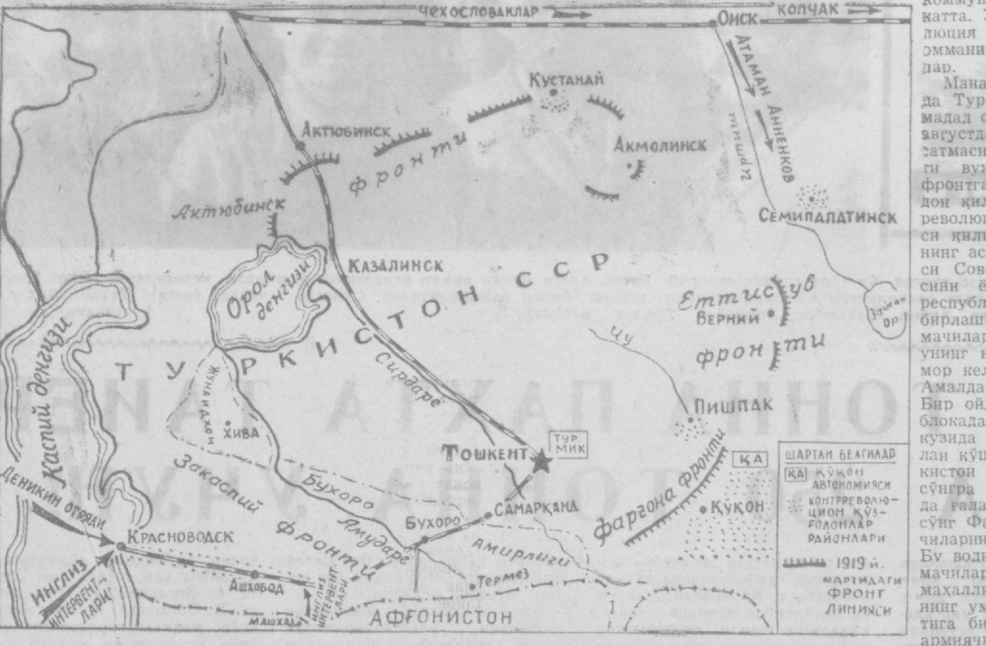

ТУТҚУНЛИКДАГИ ҲАЁТ

ҲА, ҳурматли газетхон, ҳақиқатда ўтмиш ҳаётимиз шундай бўлган. Буни менинг тенгдошларим яхши билишади. Ёши жиҳатидан менинг ўғлим ёки невараларимга тенг келадиганларга эса шуни ошкор айтиш кераккй, Улуғ Октябрь инқилобигача ўзбек халқининг кечирган кунини тутқунликдага ҳаёт деб аташдан бошқа сўз тополмайман.

Ўзбеклар ўша вақтда икки ёқлама зулм асоратида эдилар. Бир ёқдан бизни чоризм, иккинчи томондан маҳаллий бойлар эзарди. Туркистон ўлкаси (Ўрта Осиёнинг улкан территориясидаги ҳозирги қардош республикалар: Ўзбекистон, Туркманистон, Тожикистон ва Қирғизистон у вақтларда шундай аталарди) бешта вилоятга бўлинган эди. Булар Сирдарё, Фарғона, Самарқанд, Закаспий, Еттисув-Амударёдан иборат эди. Бунда аҳолининг миллий состави эътиборга олинмаган. Вилоятлар чегараси мустамлакани бошқаришга қулай қилиб белгиланган. Ўлканинг шоҳ томонидан тайинлаб қўйилган генерал губернатори мутлоқ диктатор ҳисобланар, айни чоқда Туркистон ҳарбий округи қўшинларига қўмондонлик қиларди. Миллий бойликни кўкка совуриш, ерли аҳолини ҳадсиз эзиш бу ўлка ҳукмдорлари учун характерли бўлган. Шаҳримиз тўралари хеч қандай сайлов-пайловсиз оқ подшо томонидан тайинланиб қўйилларди.

Бир мисол келтираман. Тошкентда ўша вақтда бир парк бўларди. Бу паркда ёшлар ўйин-кулги қилар, духовой оркестр чалар, мушакбозлик бўларди. Бундай кўнгилли онлардан кимлар баҳраманд бўларди дейсиз. Офицер, тўраларнинг болаларигина у ерга киритиларди. Маҳаллий аҳоли эса эшикдан ташқарида қоларди. Оқ алвонга ёзиб қўйилган қуйидаги сўзлар сира кўз олдимдан кетмайди: «Сартлар, солдатлар ва итларнинг паркка кириши ман қилинади». Ҳа, бой бўлмасанг сени одам қаторига қўшишмасди.

Ҳозир ўша Романовлар авлодининг собиқ сайлгоҳида қувноқ пионер ва ўқувчиларни кўриб ич-ичингдан севиниб кетасан, киши. Совет ҳокимияти оддий инсонларга, уларнинг болаларига қандай қулайликлар яратиб берган, турмушимиз нақадар ўзгариб кетган.

Хотин-қизлар қисматини айтмайсизми. Улар ота ёки эр қўлидаги бир мулк ҳисобланарди. Тошкентлик Султонхўжа деган бойни биламан. Ёш хотин олмоқчи бўлса шаҳардаги гўзал қизлар ичидан истаганини танлайберарди. Ваҳоланки «куёв тўра» ўша пайтда 72 ёшни уриб қўйган эди. Унинг етти пахса девори орқасида 48 та хотини бўларди. Ахир Султонхўжа Туркистоннинг олди бойларидан эди-да!

Хотин-қизларнинг ўтмишдаги мана шунақа таҳқирланишлари ҳақида рафиқам Муҳаррам билан ўзаро суҳбатлашиб ўтирган чоқларимиз қизимиз Ойниса бунга сира-сира ишонмайди. Албатта озод, тенг ҳуқуқли ўзбек совет аёли учун буларнинг ҳаммаси эртакдек бўлиб туюлади. Ҳа, Ойниса мингминглаб эркин аёлларимизнинг бири. У республика Олий Советининг депутати, Тошкент электромеханика заводида электрослесарлар бригадири ҳозир.

Инсон ҳақида, унинг саломатлиги ҳақида ҳеч ким қайғурмасди. Ахир ўзингиз ўйлаб кўринг, ҳурматли газетхон. Шаҳарда бор-йўғи битта касалхона бўлган. У ҳам ақлдан озганлар учун мўлжалланган эди. Беморлар бу касалхонага сиғмай кетарди. Ҳозир шундай бир ҳодиса мени, менигина эмас ҳаммамизни беҳад қувонтиради. Шаҳарда юриб юзида чечак изи қолган бирон кимсани учратмайсиз. Ваҳоланки, камбағаллар учун бу касаллик озмунча даҳшат соларми ди. Чечак, ўлат, вабо, ришта ва бошқа касалликлар минг-минглаб одамларнинг ёстиғини қуритган. Болалар ўртасида ўлим айниқса кўп бўлган.

Шубҳасиз, халқимиз бундай турмушга чидаб туролмасди. У бир неча бор курашга отланган. Бироқ кучлар тарқоқ бўлган. Айтайлик, бир жойда деҳқонлар ғалаён қилиб, ўз хўжаларига қарши чиқишса, қўшни қишлоқда уларни вақтида қўллаб-қувватлашмаган.

Маълумки, революцион кураш агар унга Коммунистик партия раҳнамолигидаги ишчилар синфи бошчилик қилсагина муваффақият қозона олади. Тошкентда бўлса революциягача ишчилар оз эди. Бу ерда ўз саноатимиз бўлмаган, ҳатто михгача четдан олиб келганмиз.

Шунга қарамай Тошкентда ва Туркистоннинг бошқа шаҳар-қишлоқларида гоҳо-гоҳо революцион чиқишлар бўлиб турган. Чунки халқ эскичасига яшаш мумкин эмаслигини тушуниб етган эди. Ўзбеклар учун Ленин партияси ҳамда рус ишчилар синфи ажойиб намуна кўрсатди.

Ишчилар, солдатлар, революцион кайфиятдаги зиёлиларнинг яқиндан ҳамкорлиги туфайли 1917 йил 14 ноябрда Тошкентдаги қуролли қўзғолон натижасида бойлар ҳокимияти ағдарилди. Ҳукмдорлардан қутилган халқ эркин нафас олиб, ёш Совет республикасининг тенг ҳуқуқли гражданлари бўлиб қолди. 1917 йилнинг 28 ноябрида Тошкентда Советларнинг ўлка қурултойи бўлиб ўтди. Бу қурултой ҳокимиятнинг ишчи-солдат ва деҳқон депутатлари Совети қўлига ўтишини эълон қилди. Қурултой 15 кишидан иборат ўлка Халқ Комиссарлари Советини тузди.

ОЛОВ ҲАЛҚАДА

БИРОҚ халқ кўп сонли душманлар билан қўлга қурол олиб курашишга мажбур бўлди. Чор генераллари ҳам, маҳаллий буржуа, бой, бек ва хонлари ҳам ҳамма бойликлар «қора халқ» қўлига ўтиб кетишини истамасди. Лекин Туркистоннинг собиқ хўжайинларининг уриниши бефойда эди. На генерал Коровиченко, на полковник Осипов ва на босмачиларнинг асрий асоратдан озод бўлган халқ эркини бостиришга қурби етди.

Бу ўринда улуғ Лениннинг, ҳокимиятни ўз қўлига олган, ўз тақдирига ўзи хўжайини бўлганлигини ҳис қилган халқни ҳеч қачон енгиб бўлмайди, деган сўзлари хаёлингга келади.

Туркистондаги Советлар ҳокимиятининг энг муҳим вазифаси дастлабки кунларданоқ қуролли кучларни вужудга келтириш эди. Халқ Комиссарлари Совети Қизил гвардия тузиш ҳақида қарор қабул қилди. Бу қарор эълон қилинган дастлабки кунлардаёқ Тошкентда 1500 га яқин ишчи, солдат ва меҳнаткаш деҳқонлар Қизил гвардияга ёзилишди. Биринчи жанговар Қизил гвардия отрядида биринчи рота буткул ўзбеклардан ташкил топган эди.

1918 йил январида эски шаҳарда 500 ўзбек ҳунарманд, деҳқон ва қора ишчидан Қизил гвардиячи дружина ташкил топди. Шу йилнинг баҳорига келиб, Туркистон Қизил гвардияси ўз сафларида 10000 га яқин жангчини бирлаштирган эди. Ёш Совет республикаси учун жуда қийин аҳвол юз берган эди. Туркистон олов ҳалқа орасида қолган эди.

Ўрта Осиёда контрреволюцион кучларнинг бирлашган маркази Қўқон бўлиб қолди. Ўша вақтда бу шаҳар йирик пахта савдо-саноати маркази ҳисобланарди. У яна шунинг учун контрреволюция маркази бўлдики, Қўқон Туркистон революцион маркази — Тошкентдан олисда, Хитой чегарасига яқинроқда эди. Чегаранинг нарёғида. Қашқар шаҳрида инглиз консули Эссертон пайт пойлаб ўтирарди. Бундан ташқари эски хонлик пойтахтида мусулмон динидаги жуда кўп эътиборли кишилар тўпланган эди. Қўқонда тарихда «Қўқон автономияси» номи билан машҳур бўлган автономия тузилиб, ҳукумат сайланган эди. Бу ҳукуматга «Шўрои исломия» партиясининг бошлиқлари кирган. «Қўқон автономияси» Эргаш бошлиқ босмачилар тўдасини ўз қўл остига олган эди. Совет Тошкентига Бухоро амирлиги ва Хева хонлиги каби феодал-монархия давлатлари томонидан ҳам хавф бор эди. Атаман Дутов ҳаракат қилаётган Актюбинск томондан ҳам, Еттисув томондан ҳам душманлар кўз олайтираётган эдилар. Ёш Туркистон Совет республикаси жуда оғир иқтисодий ва ҳарбий қийинчиликларни бошидан кечирмоқда эди. Лекин шунга қарамай Туркистонимиз бутун гражданлар уруши давомида Совет ҳокимияти қўлда сақланиб қолган бирдан-бир ўлка бўлиб қолди. Бунда Туркистон коммунистларининг хизмати катта. Улар социалистик революция байроғи теварагига оммани жипслаштира билдилар.

Мана шундай қийин вазиятда Туркистон Россиядан катта мадад олиб турди. 1919 йил 13 августда В. И. Лениннинг кўрсатмаси билан Туркистон фронти вужудга келтирилди. Бу фронтга М. В. Фрунзе қўмондон қилиб, В. В. Куйбишев революцион ҳарбий совет аъзоси қилиб тайинланди. Фронтнинг асосий стратегик вазифаси Совет Туркистони блокадасини ёриб ўтиб, Туркистон республикаси қўшинлари билан бирлашиш, интервентлар, босмачилар, оқ гвардиячиларни унинг ички фронтларида тор-мор келтиришдан иборат эди. Амалда ҳам шундай бўлди. Бир ойдан сўнг, 13 сентябрда блокада ёриб ўтилди, 1919 йил кузида Туркистон Россия билан қўшилди. Кўп ўтмай Туркистон жангчилари Закаспий, сўнгра эса Еттисув фронтларида ғалаба қозондилар. Шундан сўнг Фарғона водийсида босмачиларнинг таъзирини бердилар. Бу водийда 40 дан ортиқ босмачилар отрядлари бўлиб, улар маҳаллий феодал Мадаминбекнинг умумий қўмондонлиги остига бирлашган эдилар. Қизил армиячилар билан бирга Абдулла Набиев раҳбарлигидаги комсомоллар отряди ҳам душманга қарши мардона курашди. Фарғона фронтидаги жанговар ҳаракатларга раҳбарлик қилиш учун М. В. Фрунзенинг ўзи борди.

Фронтларда қақшатғич жанглар кетаётган вақтда Тошкентда Қизил командирларга кадрлар тайёрланди. Ленин номидаги ҳарбий курсларга 1920 йил мартида мен ҳам кирдим. Бир йил аввал бу курсларни акам Абдусамад тамомлаган эди. Отам билан бирга у кейин Закаспий фронтида жанг қилган. Собиқ аравакаш Абдулла Алиев, кейинчалик республикамиз Олий Советининг секретари бўлган Йўлдош Ирисметов, ҳозирги вақтда республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи, шахсий пенсионер Миржалил Каримов менинг курсдошларим бўлишган. Биз 3-ротага бирлашган эдик. Бизнинг ротамизни «Мусулмон ротаси» деб аташарди. Бу ротага турли вақтларда Кратеров, Фролов командирлик қилишган. Кейинроқ ҳамшаҳримиз Мирбадалов қўмондонлик қилган. Нишон Ризаев эса рота комиссари бўлган. Курсантлар тез-тез машғулотларни тўхтатиб, тревога билан босмачиларга қарши курашиш учун походга чиқардилар. Кўпинча Туркистон ҳарбий қўшинлари составида Хева хони Жунайидхон отрядларига қарши курашишга тўғри келарди. Жунайидхон тўдалари тезда тор-мор келтирилиб, Хоразм Халқ Республикаси эълон қилинди. Бу республиканинг Конституцияси тасдиқланди.

Хева контрреволюциясининг тугатилиши Хевани Совет Туркистонига ҳужум қилиш учун плацдармга айлантириш ниятида бўлган инглиз империалистларининг босқинчилик планларини барбод қилди. Жунайидхоннинг Бухоро амири билан ҳарбий иттифоқини пучга чиқарди.

АМИРЛИКНИНГ ЕМИРИЛИШИ

1920 ЙИЛ августида Бухоро амири Советларга қарши фаолиятини кучайтирди, Туркистонда Советлар ҳокимиятини барбод қилишга тайёрланди.

Бу вақтга келиб Бухоро контрреволюцион кучларнинг марказига айланган эди. Оқ гвардиячи офицерлар турк «кўнгиллилар»и ва халқ ҳокимиятига қарши бошқа ҳамма кучларни шу ерга тўплаб, амир раҳбарлигида отлиқ ва пиёда отрядлар тузган эдилар. Амир қўлида 60 мингга яқин қуролли кишилар, 55 та тўп, бир неча ўнлаб пулемётлар бор эди. Бухоро ҳокими Фарғона водийсида иш олиб бораётган Кўршерматни қўллаб-қувватлаши лозим эди.

Амирнинг асосий кучи уч районда: Бухоро, Хатирчи—Кармана, Китоб—Шаҳрисабзда йиғилган эди. У Туркистон фронти қўшинларини тор-мор келтириб, Тошкентни қўлга олиш ниятида эди.

Революцион ҳарбий Совет қатор шошилинч чоралар кўрди. Бу чоралар эҳтимол тутилган ҳужумни қайтариш ва сўнгра амир шайкаларига қарши зарба бериб, Бухорони озод қилишга қаратилган эди. Ана шу мақсадда тўртта оператив группа: Чоржўй, Коган-Бухоро, Каттақўрғон, Самарқанд группалари тузилди.

Бундан кейинги воқеалар шундай давом этди. 1920 йил 27 августда Бухоро революцион оммаси коммунистлар раҳбарлигида амирга қарши қўзғолон кўтарди. Чоржўй қўзғолон маркази бўлиб қолди. Амир бошланган революцияни бостиришга қўшинларини ташлади. 28 августда Бухоро коммунистлари ўз вакилларини М. В. Фрунзе олдига юбориб, амир тўдаларига қарши уруш ҳаракатларини бошлаш, халқ революциясини қўллаб-қувватлаш, Қизил Армиядан озодлик миссиясини бажаришни илтимос қилдилар.

Қақшатқич жанглар бошланди. Қўшинларимизнинг муваффақиятлари ҳамма томонда кўрина бошлади. 28 августдаёқ Чоржўй группаси эски шаҳарни ва Чоржўй қалъасини қўлга олди. Отряд комиссари Фаттоҳ Юсупов бошлиқ Бухоро коммунистлари, революцион ишчи ва деҳқонлардан ташкил топган отряд жангчилари биринчилар қаторида қалъага ёриб кирдилар. Каттақўрғон группаси Хатирчини қўлга олди, душманни Кармана (ҳозирги Навоий шаҳри) томон қисиб борди. Самарқанд группаси оз талофат билан Шаҳрисабз беги тўдаларини тор-мор келтирди ва Китоб, Шаҳрисабзни эгаллади. Бу ерда бизнинг қўшинларимиз жуда кўп олтинни қўлга туширдилар. Группа душманни жануби-шарққа Ғузор шаҳри томон қувиб борарди. 29 августда 7-Туркистон полки қақшатғич жанглардан сўнг амирнинг муҳим таянч пункти бўлган Қарши қалъасини эгаллади.

31 августда амирлик пойтахти остоналарида шиддатли олишувлар бўлди. Шу куни кечга томон бизнинг курсантлардан ташкил топган қўшма бригада ҳам бу ерга етиб келди. 2 сентябрга ўтар кечаси сапёрларимиз қалъа деворларини портлатдилар. Шу ерга артиллерия ҳам зарба берди. Бухорога 200 та авиация бомбаси ташланди. Лекин душман жон-жаҳди билан қаршилик кўрсатарди.

2 сентябрь соат 7 дан 30 минут ўтганда Ленин номли командирлик курсларининг курсантлари бригадаси ҳамда махсус топшириғи бўлган ўқчи полк, 10, 12-ўқчи полклари қалъага Самарқанд ва Қарши дарвозалари томонидан штурмга ташландилар. Ҳужум қилувчиларнинг олдинги сафларида Самарқандда тузилган биринчи мусулмон полки жангчилари бор эди. Бу полкни коммунист Б. Баржонов бошқариб борди.

Рус, татар, украин, қозоқ, тожик ва туркманлар билан елкама-елка турган ўзбек йигитлари босмачилар билан мардларча жанг қилдилар. Кўнгиллилардан бири бўлган Хўжа Раҳимов (Андижон эски шаҳар комсомоллар ташкилотининг аъзоси) мардлиги ва жасорати билан ажралиб турарди. Мусулмон эскадрони составида у амир босмачиларини аёвсиз қирди. Ўзбек халқининг бу мард ўғлони ўша вақтдаги олий мукофот — Қизил Байроқ жанговар ордени билан тақдирланди.

ИНҚИЛОБ ФИДОЙИЛАРИ

ДУШМАН жуда катта резервларни қарши ҳужумга ташлади. Даҳшатли қўл жанги бошланди. Совет жангчилари мардона олишдилар. Улар озодлик учун, Улуғ Октябрь ғалабаларини сақлаб қолиш учун курашишарди. Ўқчи полклари жангчилари билан бирга биринчи отлиқ полк чавандозлари ҳам Бухоро кўчаларига кириб келишди. Улар орасида мард ўзбек йигитлари кўп эди. Жангчилар амир қасрига етиб келганда Бухоро ҳокими 500 отлиқ паноҳида қочишга улгурган эди.

Қадимий Бухоро ўт ичида қолди. Босмачиларнинг юзлаб жасадлари эски бинолар, йўллар, ариқ ва деворлар ёқасида ётарди. Бизнинг мусулмон ротамизга ўтни тезроқ ўчириб, шаҳарни қутқариш ҳақида буйруқ берилган эди. Иш қизиб турган бир пайтда ўт порох омборларига яқинлашиб қолганлиги ҳақидаги хабар келди. Ўтнинг йўлини тўсиш керак эди. Мен ҳозир Бола ҳовуз, минораи Калон каби Бухоронинг жуда кўп ёдгорликлари — ўзбек халқи амалий санъатининг ажойиб иншоотларига назар ташлар эканман, беихтиёр ўша кунларни эслайман: Қизил Армия жангчилари, шу жумладан 3-мусулмон ротаси курсантлари уларни душман қўйиб кетган ўт алангасидан сақламаганда бу ёдгорликларнинг кули кўкка совурилиши шубҳасиз эди. Ўша ерда, қалъада бизнинг ротамиз соқчилик қиларди. Мен командир сифатида қоровул бошлиғи қилиб тайинландим. Курсантлар юксак хушёрлик қилиб, душманнинг ҳар қандай ҳужумини бартараф этишга ҳамиша тайёр турардилар, Амир жосуслари, инглиз агентлари биз қўриқлаб турган қалъага кириш учун жуда кўп уринишган. Лекин ҳар сафар ҳам совет жангчиларининг революцион хушёрлиги туфайли ниятларини амалга ошириша олмаганлар.

Бир вақт қалъага икки айғоқчи кириб олмоқчи бўлди. Ўзбеклар соқчи бўлиб турганлигини кўриб бизни аврашга тушишди.

— Сизлар ҳам мусулмон фарзандлари экансизлар, бизга тўсқинлик қилишдан нима фойда?

— Мусулмондан мусулмоннинг фарқи бор, — дедим мен. — Мана биз Тошкентдан келиб Бухоро деҳқонларига амирни йўқ қилишда ёрдам бердик. Сиз-чи? Сиз бўлсангиз душманлик қилмоқчисиз.

Мен ўша «биродарларим»ни штабга бериб юбордим. Бу ердан улар ҳарбий трибунал судига топширилдилар.

1920 йил 2 сентябрда М. В. Фрунзе қадимий Бухоро қалъаси штурм билан қўлга олингани, Бухоро истибдодининг сўнгги таянчи барбод бўлганлиги, Регистон устида революциянинг қизил байроғи хилпирай бошлаганлиги ҳақида халқлар доҳиси Ленинга телеграмма юборди.

Амирликнинг емирилиши билан Совет Туркистонида сўнгги контрреволюция маркази тугатилди. Туркистон халқи тинч ҳаёт қўйнига қайтди.

Бироқ биз ҳарбийлар аввалгидек босмачилар билан курашишга мажбур эдик. Улар Фарғона водийсида айниқса актив ҳаракат қилишарди. Уларни Кўршермат ўзига бирлаштирган эди.

Ҳар бир жанг Совет ҳокимияти учун мардона курашган қаҳрамонларни келтириб чиқарарди. Айрим мисолларни келтириб ўтай. Коммунист Нурмат Бекмуродов Жондор қишлоғида босмачилар қўлига тушиб қолиб, бир ҳужрага қамаб қўйилади. Тунда коммунист пайт пойлаб соқчини ўлдиради, унинг қуролини олиб, бўлинмага қайтиб келади.

Фороб станциясидаги шиддатли жангда Қизил армиячи Асқаров бўйнидан оғир ярадор бўлади. Қон тўхтовсиз оқиб турган бўлишига қарамай у келаётган босмачиларга қарши пулемётдан ўқ узишни қўймайди, охирида рақибларини яксон қилади.

Жанг тўхтаган дамларда биз армия коммунистлари қишлоқларда сиёсий ишлар олиб бордик, деҳқонларга партия ва ҳукуматнинг миллий ҳамда хўжалик масалалари бўйича сиёсатини тушунтирдик. Совет Туркистонининг меҳнаткаш халқи Ўрта Осиё халқларининг миллий-давлат чегараланиши ҳақидаги қарорни зўр кўтаринкилик билан қарши олдилар. Кишилар коммунистларга ишонар, улар кетидан бориб жангда ва меҳнатда уларга тенглашардилар.

Совет Туркистони учун жанг қилганларнинг мардлиги ва матонати, жанговар шон-шуҳрати авлодлардан-авлодларга ўтиб юради.

* * *

ТУРКИСТОНДА Советлар ҳокимияти учун биз тўккан қон зое кетмади. Эндиликда жонажон Ўзбекистонимиз коммунизмга томон далил одимламоқда. Унинг эришган муваффақиятлари мислсиздир. Маҳаллий халқнинг маданияти ва турмуши ҳам беқиёс ўсиб кетди. Шаҳар ва қишлоқ меҳнаткашларига кўрсатилаётган ғамхўрлик партия ва ҳукуматимизнинг яқиндагина қабул қилган аҳоли фаровонлигини янада ошириш ҳақидаги қарорида ҳам яққол кўриниб турибди.

Қаҳрамонона курашлар ва фидокорона меҳнат туфайли қўлга киритган чинакам халқ ҳокимиятимизни биз ҳамиша мустаҳкамлаб боришимиз, кўз қорачиғидай сақламоғимиз керак.

Революция ва гражданлар уруши ветерани НУРМАТ МУҲАМЕДОВ ҳикоя қилади

Нурмат Ниёзович Муҳамедов асли тошкентлик. Болалиги ночорликда ўтган. 19 ёшида қизил командирлар ҳарбий курсларининг (ҳозирги В. И. Ленин номидаги Тошкент олий умумҳарбий командирлар билим юрти) курсанти бўлган.

Ўқишни тугатгач ўртоқ Муҳамедов мусулмон ротаси деб аталган 3-ротада взвод командири лавозимида ишлаб Совет Туркистонини босмачилардан ва оқ гвардиячилардан озод қилишда актив қатнашади.

1921 йилдан Ленин партияси сафига кирган Муҳамедов аҳоли ўртасида жуда катта тарбиявий ишлар олиб борди, ишчи, деҳқон ҳамда курсантларни халқнинг адолатли иши учун душманларга қарши курашга чақирди.

Бу саҳифада Н. Н. Муҳамедов ўтмиш кунлар ҳақида, мусулмон ротаси курсантларининг душманларга қарши кураши, Бухоро амирлигининг емирилиши ҳақида ўз хотиралари билан ўртоқлашади.

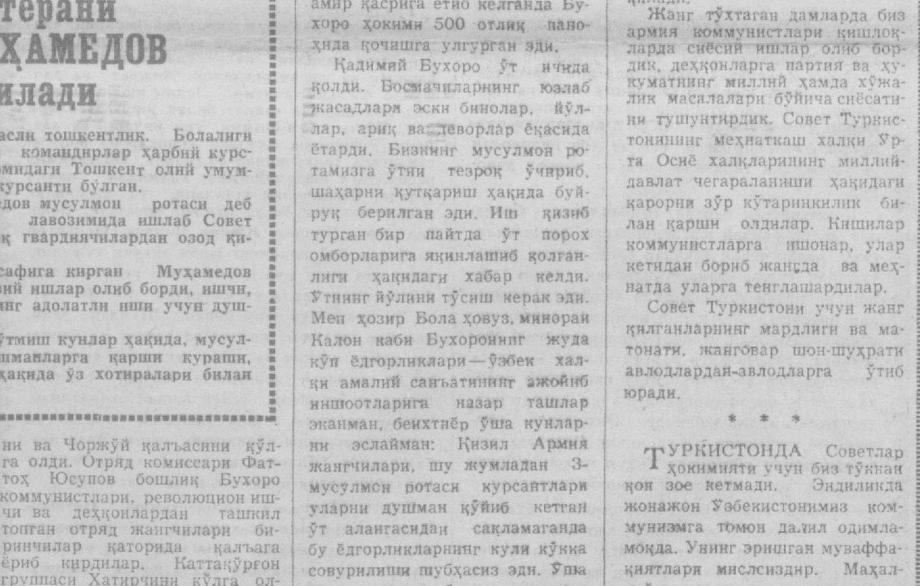

Суратда: Туркистонда Совет ҳокимиятини ўрнатишда актив қатнашган революция ва гражданлар уруши ветеранларидан бир группаси.

СОВЕТ ҲОКИМИЯТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА **Октябрь саҳифаси**

ЮБИЛЕЙГА МУНОСИБ СОВҒА

Тошкент область ва шаҳар саноат корхоналарининг коллективлари байрамолди социалистик мажбуриятларини бажара бориб, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллигини катта меҳнат ютуқлари билан қарши олмоқдалар.

Саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш тўққиз ойлик ва учинчи квартал планлари умуман область бўйича 102 процент қилиб бажарилди. Ўтган йилнинг шу давридагига қараганда маҳсулот ишлаб чиқариш умуман область бўйича 9 процент, шу жумладан Тошкент шаҳрида 9 ва областда 10 процент кўпайди. Пландагидан ташқари бир неча ўн миллион сўмлик маҳсулот тайёрланди.

Саноатнинг айрим тармоқларида маҳсулот ишлаб чиқаришнинг кўпайиши қуйидагича бўлди:

	1967 йил тўққиз ойида 1966 йил тўққиз ойига нисбатан процент ҳисобида
Электр энергияси ва иссиқлик энергияси	123
Қора ва рангли металлургия	110
Химия саноати	108
Машинасозлик ва металл ишлаш	105
Ўрмон, қоғоз ва ёғочсозлик саноати	106
Бинокорлик материаллари саноати	118
Енгил саноат	105
Озиқ-овқат саноати	117

Шу йилнинг III квартали охиригача 34 та саноат корхонаси планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системаси асосида ишлашга ўтказилди. Янги шароитларда ишлаётган корхоналар маҳсулотни реализация қилиш планини 103 процент қилиб бажардилар, фойда олиш ва меҳнат унумдорлигини ошириш юзасидан топшириқлар ҳам бажарилди. Бу корхоналарда ўтган йилнинг шу давридагига қараганда саноат маҳсулотини реализация қилиш 15 процент кўпайди.

Айрим министрликлар бўйича ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш планининг бажарилиши ва уни тайёрлашнинг кўпайиши қуйидагича бўлди:

	1967 йил 9 ойлик планнинг бажарилиш проценти	1967 йилнинг 9 ойида 1966 йилнинг 9 ойига нисбатан процент ҳисобида
СССР қора металлургия министрлиги	102	110
СССР рангли металлургия министрлиги	98	110
«Узбекуголь» комбинати	101	104
Ўзбекистон ССР энергетика ва электрлаштириш министрлиги	103	122
Ўзбекистон ССР химия саноати бошқармаси	104	109
Ўзбекистон ССР мебель ва ёғочсозлик саноати бошқармаси	105	104
Ўзбекистон ССР бинокорлик материаллари саноати министрлиги	98	113
Ўзбекистон ССР енгил саноат министрлиги	103	105
Ўзбекистон ССР пахта тозалаш саноати министрлиги	99,6	98
Ўзбекистон ССР озиқ-овқат саноати министрлиги	105	119
Ўзбекистон ССР гўшт ва сут саноати министрлиги	104	105
Ўзбекистон ССР ғалла маҳсулотлари ва омухта озуқа саноати министрлиги	109	126
Ўзбекистон ССР маҳаллий саноат министрлиги	102	126

Область шаҳарлари ва районлари бўйича саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш планининг бажарилиши ва уни тайёрлашнинг кўпайиши қуйидагича бўлди:

	1967 йилнинг 9 ойлик планининг бажарилиш проценти	1967 йил 9 ойида 1966 йил 9 ойига нисбатан процент ҳисобида
Тошкент шаҳри	102	109
Олмалиқ шаҳри	96	110
Оҳангарон шаҳри	102	115
Бекобод шаҳри	102	107
Чирчиқ шаҳри	103	108
Янгийўл шаҳри	104	104
Оққўрғон райони	99	103
Бекобод райони	102	101
Бўка райони	92	91
Юқори Чирчиқ райони	104	124
Калинин райони	106	112
Оржоникидзе райони	106	132
Ўрта Чирчиқ райони	103	112
Янгийўл райони	106	106

Саноат маҳсулотининг айрим турларини тайёрлаш ва уларни ишлаб чиқаришни кўпайтириш қуйидагича бўлди:

	1967 йил 9 ойида ишлаб чиқарилгани	1967 йил 9 ойида 1966 йил 9 ойига нисбатан процент ҳисобида
Электр энергияси — миллиард киловатт-соат	7,3	123
Кўмир — минг тонна	3180,4	103
Кучланишли трансформаторлар — минг киловольт-ампер	1407	129
Компрессорлар — дона	1439	123
Бром кабели — минг километр	10,3	93
Тракторлар — минг дона	15,0	107
Трактор прицеплари — минг дона	23,7	106
Трактор сеялкалари — дона	4661	96
Кўрак чувийдиган агрегатлар — дона	1760	95
Пахта териш машиналари — дона	5128	94
Кўприк электрик кранлари, махсуслари ҳам шу ҳисобга киради — дона	715	100,3
Экскаваторлар — дона	770	105
Цемент — минг тонна	1473,5	104
Йиғма темир-бетон конструкциялари ва деталлари — минг кубометр	1060,8	115
Бинокорлик ғишти — миллион дона	509,7	112
Асбоцемент шифери — миллион шартли плита	79,6	103
Деразa ойнаси — минг квадрат метр	1812	100,6
Қоғоз — минг тонна	15,4	104
Мебель — миллион сўмлик	12,1	102
Рўзғор холодильниклари — минг дона	27,5	119
Пахта толаси — минг тонна	97,7	98
Ип-газлама — миллион квадрат метр	118,7	98
Ички трикотаж — миллион дона	7,9	98
Устки трикотаж — минг дона	2418	98
Чарм пойафзал — минг жуфт	7712,1	103
Қаймоғи олинмаган сут маҳсулотларини сутга айлантириб ҳисоблаганда (сут, творог, кефир, простокваша, қаймоқ ва шу сингарилар)x — минг тонна	56,3	110
Ўсимлик мойи x — минг тонна	26,7	98
Кондитер маҳсулотлари — минг тонна	27,5	113
Консервалар — миллион шартли банка	77,4	209

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР ХАЛҚ ХУЖАЛИГИДА 1967 ЙИЛ ТУҚҚИЗ ОЙЛИК ДАВЛАТ ПЛАНИНИНГ БАЖАРИЛИШ ЯКУНЛАРИ ТУҒРИСИДА

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СТАТИСТИКА БОШҚАРМАЛАРИНИНГ АХБОРОТИ

Шу йилнинг 9 ойида ўтган йилнинг шу давридагига қараганда электр энергия 1362,5 миллион киловатт-соат кўп ҳосил қилинди, кучланишли трансформаторлар 319 минг киловольт-ампер, компрессорлар 271 дона, тракторлар 968 та, трактор прицеплари 1377 та, культиваторлар 1111 та, цемент 54,5 минг тонна, йиғма темир-бетон конструкциялари ва деталлари 134,8 минг кубометр, бинокорлик ғишти 53,5 миллион дона, асбоцемент шифери 2,3 миллион шартли плита кўп ишлаб чиқарилди.

Чўян, пўлат, рангли металлар ва бошқа қатор маҳсулот турларини ишлаб чиқариш ҳам ошди.

Халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш анча кўпайди, жумладан газ плиталари 1408 та, рўзғор холодильниклари 4,5 минг дона, чарм пойафзал 222,7 минг жуфт, ширинликлар 3187 тонна, консервалар 40,3 миллион шартли банка кўп тайёрланди.

Саноат ходимларининг Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллик юбилейи шарафига 1967 йил учун олган социалистик мажбуриятлари пўлат эритиш, прокат, минерал ўғитлар, тракторлар, химия асбоб-ускуналари ишлаб чиқариш бўйича бажарилди.

1967 йилнинг 9 ойида меҳнат унумдорлигини ошириш плани 105 процент қилиб бажарилди, меҳнат унумдорлигини ошириш ўтган йилнинг шу давридагига қараганда 10 процент ошди.

Маҳсулот таннархини камайтириш бўйича план топшириқлари бажарилди ва пландагидан ташқари 5 миллион сўмликдан кўпроқ жамғарма олинди.

Илғор технологияни жорий қилиш, ишлаб чиқариш жараёнларини механизациялаш ва автоматлаштириш ҳамда бошқарувнинг автоматик системаларини жорий қилиш бўйича ишлар олиб борилди.

Область саноати 1967 йилда қишлоқ хўжалиги ва айниқса пахтачилик ҳамда лубкорлик учун янада такомиллашган техника воситалари ишлаб чиқаришни ўзлаштиришни давом эттирди.

Шу йилнинг ўтган 9 ойи мобайнида 5 мингдан ортиқ ихтиро ва рационализаторлик таклифлари халқ хўжалигига жорий қилинди, бу ҳар йили 11 миллион сўмликдан кўпроқ жамғарма олиш имконини беради.

Умуман, барча асосий кўрсаткичлар бўйича план бажарилгани ҳолда айрим корхоналар маҳсулот ишлаб чиқариш ва уни реализация қилиш, меҳнат унумдорлигини ошириш, таннархни камайтириш ва фойда олиш бўйича топшириқларни бажармади.

x) Колхозлар етиштиргани ва аҳоли хонадонида етиштирилгани бу ҳисобга кирмайди.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИ

ТОШКЕНТ ШАҲАР СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИ

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» материаллари изидан

ҚЎШАЛОҚ НОМ КЎЧАЛАР

Ҳамза номли, Собир Раҳимов номли ва «Проектная» кўчалари пойтахтимизда иккитадан...

Шунга ўхшаш бир хилдаги номлар умумий овқатланиш муассасаларида ҳам учраб туради».

Бу жумлалар газетамизнинг 5 июль сонида юқоридаги сарлавҳа билан босилган хатлардан келтирилди.

Шаҳар Совети ижроия комитетининг ободончилик бошқармаси бошлиғи вазифасини бажарувчи ўртоқ О. Горбуновнинг жавобида бу масала шаҳар Советида муҳокама қилингани ва тадбирлар кўрилгани айтилган. Шу билан бирга жавобда район коммунал хўжалик бўлимларининг мудирларига кўчаларни текшириб чиқиш ҳамда бир номдаги кўчаларни аниқлаб, уларга бошқа ном қўйиш тўғрисида кўргазма берилгани хабар қилинган.

ПРОКУРОР ЎРИНБОСАРИНИНГ ЖАВОБИ

Газетамизнинг шу йил 9 сентябрь сонида босилган «Тўрт оғайни ботирлар» сарлавҳали кичик фельетонда А. Т. Лобанов, Р. З. Бектемиров, Д. С. Губорев ҳамда Д. Д. Турсуновларнинг 153-қурилиш трестига қарашли 1-бошқарма прорабн В. Молотка ва А. Бродичлар билан тил бириктириб арзон нархда қурилиш материалларини сотиб олгани ва устига пул қўйиб сотиш ниятида Янгийўлга олиб кетаётганларида қўлга тушганликлари очиб ташланган эди.

Шу фельетонга Янгийўл район прокурорининг ўринбосари ўртоқ Ш. Раҳматуллаевдан жавоб олдик. Жавобда шундай дейилади:

Айбдорлардан А. Т. Лобанов, Р. З. Бектемиров, Д. С. Губорев ҳамда Д. Д. Турсуновлар қилмишларига яраша жазо олдилар. Улар ҳар хил муддат билан озодликдан маҳрум қилиндилар.

70 ЦЕНТНЕРДАН ШОЛИ ОЛАМИЗ

Шоли юбилей йили бошиданоқ бригадамиз шоликорлари зиммаларига олган социалистик мажбуриятни бажариш учун ғайрат ва ташаббус кўрсатиб меҳнат қилдилар. Шоли экишга мўлжалланган барча майдонлар сифатли текисланиб, ҳар бир қарич ердан унумли фойдаланилгани ҳолда қисқа вақтда уруғ экиб бўлинди. Парвариш ҳам юқори агротехника қоидалари асосида олиб борилиб, экин бегона ўтдан пешма-пеш тозаланиб турилди. Шу сабабли майдонлардаги шоли серҳосил бўлиб етилди.

Дала ишларини намунали олиб боришда айниқса Валентин Хан бошлиқ звено аъзолари ўрнак кўрсатди. Звенонинг Сергей Ким, Алексей Син каби ўз ишининг моҳир усталари, тажрибали сувчиларининг шолини бир меёрда маҳорат билан суғорганликлари орқасида экин барвақт ва ҳосилдор бўлиб етилди. Шу сабабли ўрим-йиғим ва шоли янчишни ҳам барвақт бошлаб юбориш имконияти туғилди.

Бригадамиз деҳқонлари бу йил ҳар гектар ердан давлатга камида 33 центнердан шоли етказиб бериш мажбуриятини олган эдилар. Яқинда биз бригада аъзолари билан даладаги ҳосилнинг чўғини чамалаб кўрдик. Ҳосил биз кутгандан ҳам мўл бўлипти. Ана шуни ҳисобга олган ШОЛИКОРЛАРИМИЗ УЛУҒ ОКТЯБРНИНГ ЮБИЛЕЙИ ШАРАФИГА ГЕКТАР БОШИГА 70 ЦЕНТНЕРДАН ҲОСИЛ БЕРАМИЗ, ДЕБ АҲД ҚИЛДИЛАР. Катта тўй арафасида ҳамманинг диққат-эътибори ана шу аҳднинг уддасидан чиқишга, Ватанга, партияга ёруғ юз билан ғалаба рапорти беришга қаратилган.

Ҳозир юбилей йили ҳосилининг дастлабки тонналари давлат омборига жўнатила бошлади. Бу йил биз 25 гектар ерда шоли етиштирдик. Шу майдондан пландаги 84 тонна ўрнига 170 тоннага яқин шоли йиғиб олишга қатъий бел боғлаганмиз.

Йил сайин ҳосилга ҳосил қўшиб келаётган деҳқонларимизнинг сўзи билан иши бир. Улар ҳар йили ҳам ўз ваъдаларининг устидан чиқадилар. Ўтган йили улар ҳар гектар ердан 28 центнер ўрнига 67 центнердан ҳосил кўтариб, республикада шолидан рекорд ҳосил олишга муваффақ бўлган эдилар. Юбилей йилида ўтган йилги ютуқларни янада мустаҳкамлаб, она-Ватан тўйига муносиб армуғон ҳозирлаш, байрамгача зиммадаги мажбуриятни тўла адо этиш, давлатга ҳар йилгидан ҳам мўл, сифатли ва арзон шоли етказиб бериш, бригадамиз шоликорларининг шу кунлардаги шиоридир.

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг VIII пленуми биз шоликорлар олдига муҳим вазифалар қўйди. Биз пленум қарорларига жавобан халқимизни мўл-кўл гуруч билан таъминлаш мақсадида бутун куч ва ғайратимизни аямай меҳнат қилаверамиз.

ЛИ ЕН ИР,
Калинин районидаги Куйбишев номли колхознинг шоликорлик бригадаси бошлиғи.

Суратда: бригада бошлиғи Ли Ен Ир шоли ҳосилини кўздан кечирмоқда.

Н. Тўраев фотоси.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР
ОДАМЛАР
ВОҚЕАЛАР

ВЬЕТНАМДА ТИНЧЛИК БЎЛСИН, ДЕБ ТАЛАБ ҚИЛМОҚДАЛАР

НЬЮ-ЙОРК. АҚШнинг турли шаҳарларида Вьетнамдаги урушга ва ёшларнинг ҳарбий хизматга чақирилишига қарши норозилик намойишлари ва митинглари давом этмоқда.

17 октябрда 3500 га яқин ёш америкалик Окленддаги (Калифорния штати) армияга чақирув пункти биноси олдида намойиш уюштирди. Бу ердан америка солдатлари Жанубий Вьетнамга юборилиб турибди. Резина таёқ ва ёш оқизадиган газли гранаталар билан қуролланган 400 полициячи ёшларга ташланди. Ярадор бўлганлар қонига беланиб ерга йиқилсада, полициячилар намойишчиларни калтаклай берди, оёғидан олиб йиқитди, қўлларидаги урушга қарши плакатларини тортиб олди.

Дастлабки маълумотларга кўра, неча ўнлаб киши ярадор бўлган, кўплаб ёш оқизадиган газдан азоб чеккан, лекин полициячиларнинг ваҳшиёна ўч олиши ёшларнинг иродасини синдира олмаган. Ёшлар шаҳарнинг бошқа районида намойишни давом эттира берган. Яна намойишчиларни тарқатиб юбориш учун полициянинг катта кучлари юборилган. Икки йигит полициянинг кўз олдида ўзининг ҳарбий учёт карточкаларини ёндириб ташлаган.

Сиэтлда 300 га яқин ёш америкалик армияга чақирув пунктини тўсиб турди.

Урушга қарши «қаршилик» ташкилотининг хабар беришича, 16 октябрнинг ўзидагина минггa яқин ёш америкалик Вьетнамга боришни рад этиб, ўзининг ҳарбий учёт карточкаларини ҳукумат муассасаларига қайтариб берган. Полиция урушга қарши намойишларда қатнашган 140 дан ортиқ кишини қамоққа олди.

РИМ. Италияда 4 ноябрдан 29 ноябргача «Вьетнамда ва бутун дунёда тинчлик учун юриш» ўтказилади. Юриш ёшлар, студентлар, маданият ва санъат арбобларининг ташаббуси билан ўтказилади. Тинчлик учун атоқли курашчи Данило Дольчи бошчилигидаги юриш ташкилот комитети мамлакат ишчилари, деҳқонлари ва зиёлиларига мурожаат қилиб, тинчлик юришини қўллаб-қувватлашга даъват этди.

„МИСЛИ КЎРИЛМАГАН ҒАЛАБА“

ЧЕТ ЭЛ ОЛИМЛАРИНИНГ „ВЕНЕРА-4“ ТЎҒРИСИДАГИ ФИКРЛАРИ

БЕРЛИН. Немис астронавтика жамияти (ГДР) президиумининг аъзоси КАРЛ-ГЕЙНЦ НЕЙМАН: «Венера-4» совет станцияси жуда аниқлик билан белгиланган траекториядан ўтганлиги ва мўлжалланган мақсадга эришганлиги кишини лол қолдиради. Бу — космосни ўзлаштириш тарихида жуда катта мислсиз ғалабадир. Мен шу муносабат билан бутун совет халқига ва энг аввало, совет олимлари, инженерлари ва техникларига қизғин табриклар йўллашни истар эдим».

НЬЮ-ЙОРК. Машҳур Америка астрономи, Нью-Йоркдаги Хейден планетарийсининг директори доктор ТОМАС НИКОЛСОН: «Бутун инсониятни хурсанд қиладиган ва бутун инсоният ана шу муваффақият авторларини табриклаши лозим бўлган мислсиз ғалаба. Бу — ҳақиқатан тарихий воқеадир».

ЛОНДОН. Жодрелл Бэнк радиоастрономик обсерваториясининг директори профессор БЕРНАРД ЛОВЕЛЛ: «Бу — фан асримизнинг энг катта муваффақиятидир. Бу тажриба икки жиҳатдан эришилган ажойиб муваффақиятдир. Биринчидан, ер сатҳидан 50 миллион миля узоқликда турган планетага космик станциядан, капсула муваффақиятли қўндирилди, иккинчидан, мазкур планетадан илмий маълумотлар юборилмоқда. Бизлар ҳамкасбларимизни мана шу тарихий муваффақият билан чин қалбдан табриклаймиз. Бу муваффақиятнинг тарихий аҳамияти бебаҳодир».

Британия планеталараро алоқа жамиятининг президенти доктор Л. ШЕПЕРД: «Ўз аҳамияти жиҳатидан жуда муҳим бўлган муваффақият. Агар Венерага лаборатория қўндиришга муваффақ бўлинган экан, бу — кейинчалик у ерга космик кемани муваффақиятли юбориш мумкин бўлади демакдир».

ХЕЛЬСИНКИ. Хельсинки обсерваториясининг директори профессор ГУСТАВ ЯРНЕФЕЛЬТ: «Венерага илмий лаборатория равон туширилганлиги ва планетадан бевосита маълумотлар олишга муваффақ бўлинганлиги кишини қойил қолдиради. Фан йўлида, инсоният шон-шуҳрати йўлида яна бир жасорат кўрсатган совет олимлари ва техникларини жуда катта муваффақият билан табриклаш мумкин».

ОТТАВА. Канадалик машҳур олим доктор Д. С. РОУЗ: «Совет олимларини табриклайман. Бу — жуда катта муваффақият, космик фазони ўзлаштиришда қўйилган улкан қадам».

Чилида врачлар етишмаётир

ГАВАНА, 19 октябрь. (ТАСС). Врачлар етишмаётганлиги орқасида соғлиқни сақлаш соҳасида рўй берган танглик Чили жамоатчилигини қаттиқ ташвишга солмоқда. 1966 йилнинг ўзидагина мамлакатда 29 минг бола ўлди. Оналар ва гўдаклар табиий назоратдан маҳрум бўлганликлари болаларнинг кўплаб ўлишига сабаб бўлмоқда. Пренса Латина агентлигининг мухбири Сантъягодан хабар беради: соғлиқни сақлаш миллий хизмати директори хуан Хеппинг айтишича, Чили хотин-қизларидан 90 мингга яқин киши медицина ёрдамидан маҳрум бўлиб қолган.

АГРЕССОРЛАРНИНГ ТАЛАФОТЛАРИ

ХАНОЙ, 19 октябрь. (ТАСС). Вьетнам информация агентлиги хабар беради: Вьетнам халқ армиясининг жангчилари кеча Американинг Вьетнам Демократик Республикаси осмонига бостириб кирган яна икки самолётини уриб туширдилар.

Тханьхоа вилоятида Вьетнам тўпчилари кеча мерганларча ўт очиб, Американинг Вьетнам Демократик Республикаси территориал сувларида турган ҳарбий кемасига шикаст етказдилар.

ЗАМБИЯ Шарқий Африкадаги катта бўлмаган мамлакатларнинг биридир. У асосан мис ишлаб чиқаради ва капиталистик дунёда иккинчи ўринни эгаллайди. Китво шаҳридаги мис эритиш заводи мамлакатдаги энг йирик корхоналардан ҳисобланади. Суратда: завод цехларининг бирида.

С. Кудик фотоси. ТАСС фотохроникаси.

ҚАЛАМ СОҲИБЛАРИНИ ЭСЛАБ

Шу кунларда барча жойда Октябрнинг 50 йиллик тўйини муносиб кутиб олиш учун қизғин тайёргарлик ишлари олиб борилаётир. Ғафур Ғулом номидаги бадиий адабиёт нашриёти коллективи ҳам байрамни муносиб нишонлашга интилаётир. Яқинда улуғ рус ёзувчиси Максим Горький туғилган куннинг юз йиллиги нишонланади. Ана шу кунга атаб унинг бир неча асарларини қайтадан нашр қилишга киришилди. Бундан ташқари ёзувчининг бир неча хил портретлари ҳам тайёрланаётир.

Ҳаммага манзур ва машҳур, асарлари тилларда достон бўлаётган ёзувчиларимиз жуда кўп. Уларнинг портретлари ҳам ишлаб чиқарилади. Булар орасида Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари М. Шолохов, К. Федин, Н. Тихонов, А. Корнейчук, П. Тичина, Андрей Упит, М. Турсунзода каби йирик совет ёзувчиларининг коллектив бўлиб тушган плакат-расмлари ҳам юбилейга совға қилинади.

70 МИНГ ХОНАДОНДА ГАЗ

Кишиларимизнинг моддий турмуши янада яхшиланган сари уларнинг маданий турмуш даражаси ҳам юксалиб бормоқда. Ҳозир шаҳар газлаштириш бошқармаси коллективи аҳолининг талаб ва эҳтиёжларини қондириш учун барча чораларни кўраётир. Шу кунгача пойтахтимизнинг 70 минг хонадони газ баллонлари билан таъминланди. Шаҳар газлаштириш бошқармаси 9 ой ичида янгидан 6 минг 359 хонадонга газли баллонлар етказиб берди. Бу эса пландан ташқари 1500 та хонадон газлаштирилди демакдир. Йил охиригача яна 2 минг хонадон газ баллонлари олади.

Тўққиз ой ичида 9 минг 225 тонна ёнилғи — баллонли газ сарфланиши керак эди. Аҳолининг газга бўлган талаби кун сайин ортиб бориши натижасида 10 минг 238 тонна газ сотилди.

ОҒИРИНГИЗ ЕНГИЛ БЎЛАДИ

Пойтахтимизда маданий-маиший бинолар тобора кўпайиб бораётир. Куни-кеча архитекторларимиз яна бир неча маданий-маиший бинолар лойиҳасини чизиб тамомлашди. Бу биноларнинг бири якка тартибда кийим-бош тикиладиган корхонага мўлжалланган. Соатларни ремонт қилиш устахонаси ҳам шу ерга жойлашади.

Бундан ташқари, шаҳар лойиҳалаш институтининг ходимлари яна бир ажойиб бинонинг лойиҳасини чизиб тамомлашди. Бу олти қаватли объект аҳолига маиший хизмат кўрсатиш уйидир. У Полторацкий кўчаси билан Тарас Шевченко кўчасининг муюлишида қурилади. Бинонинг ёнгинасида эса шаҳарда энг йирик «Химчистка» ҳамда кир ювиш хоналари бунёд этилади.

ЯНГИ ШЕЪРЛАР

ШАҲРИМ

Шаҳрим таърифини сўрарлар мендан,
Тутилиб қоламан. Не десам экан?
Сўзлар ҳазинаси қашшоқми чиндан?
Фикрга толаман. Не десам экан?
Жавоб беролмайман, ажиб садолар,
Ранглар ва муҳаббат сеҳрида қолиб.
Жавоб беролмайман, борлиғим билан
Бутун бир гўзаллик бағрида қолиб.
Шундай гўзалликки, рассом қалами
Жилвасин кўчирса, кўчмас ҳаяжон.
Шундай гўзалликки, куйлар олами
Товшидан сўйласа, рангга йўқ имкон.
Шундай гўзалликки, жўшқин ишқ каби
Исбот-далилларга муҳтожмас асло.
Шундай гўзалликки, она сингари
Фақат саховатин тутар доимо.
Жавобсиз тураман савол олдида.
Қалбимда шаҳримнинг зўр муҳаббати.
Ошиқман. Ошиқлар кўзи ўнгида
Мукаммал турарми дилбар сурати?!

* * *

Денгиз юрагида қўзғолди шўхлик.
Тўлқинга айланди жами ҳислари.
Тойчадай ўйноқлаб, хаёлга тўлиқ —
Сокинлик сийнасин тутди излари.
Тўлқин тўлқинларни сафга тортди-да,
Чопишди.
Турарди қирғоқ йўлида.
Шашти тушиб, руҳсиз қайтди ортига,
Она иззасидан мулзам боладай

ТАЪЗИМ

Қизча эдим ўйинқароқ, шўх,
Коптогимдай сакрардим кўкка.
Қизча эдим — ақл-ҳуши йўқ,
Шошқалоқлик — ҳунарим якка.
Сингимасдан мағиз-мағизга,
Ёғ устида оққан сув мисол —
Бир кун ичи беш-ўн китобнинг
Воқеасин билардим осон.
Ўқиш қайда.
Югурарди кўз —
Саҳифама-саҳифа сакраб.
Шундай ўтди болалик! Эссиз!!-
Қололмадим қадрини сақлаб.
Лекин ҳаёт — муаллим ҳаёт
Йўриғига солмоқчи энди.
Ўша бебош, ҳов ўша шаддот —
Ёшлик учун олмоқчи энди.
Муаллимим турар қошимда,
Қайта бошдан очилар китоб.
«Ҳар бир сатр, ҳар сўз мағзини
Чақиб ол», — деб айлайди хитоб.
Эгиламан китоб бошига,
Эгиламан, тургим йўқ бироқ.
Ақли расо сўзлар қошида
Таъзим бажо айлайман узоқ.

Гулчеҳра НУРУЛЛАЕВА.

Калинин районидаги 33-мактабнинг республикада хизмат кўрсатган ўқитувчиси Сиддиқ ака Содиқовни тажрибали ўқитувчи сифатида билади. У бир неча йиллардан буён бошланғич синф ўқувчиларига таълим-тарбия беришда коллектив ҳурматига эга бўлди. Суратда: С. Содиқов ўз талабалари орасида.

Н. Аъзамов фотоси.

ТИКАНАКЛАР

ФЕЛЬЕТОН

Ёшгина, сийнаси қора қонга беланган Жўравой ҳолсиз бармоқларини муштлаб, жон аччиғида тўлғанар эди. Бора-бора кўз олдини қоронғулик босди, ҳолдан тойди. Тепасида чугурчуқ боласидек «Жўявой ака, сизга ема қилди, кўзингизни очинг» деб парвона бўлаётган ёлғиз саккиз ёшли қизчанинг овози қулоғига кирмас, қақраган лабларини тамшаниб, ҳазин ингроқ овозда фақат бир кишини — уйида яккаю-ягона фарзандининг келажагини ўйлаб ширин хаёллар билан кечки овқатга уннаётган муштифар онасини қумсарди.

— Ойи, ойижон... Тезроқ келинг, мен-мен... ўғлингиздан. Мени Қаҳҳор... У шундай деди-ю, юзини она йўлига ўгириб, ҳаёт билан хайрлашди.

Бу машъум хабарни эшитиб қанот пайдо қилиб колхоз боғига учиб келган бечора ота билан онанинг ўша дақиқадаги ҳолини тасвирлашга қалам ожизлик қилади.

Эндигина ўн тўрт баҳорни кўрган Жўравойни бевақт ўлим чангалига тутқазган, бечора муштифар ота билан онанинг яккаю-ягона фарзандларидан ажратиб, бутун орзу-умидларини сўндирган қотил ким бўлди? Ўша қотилга юқоричирчиқлик «ҳурматли» ҳуқуқшунослар қандай «марҳамат» қилишди?

Бу саволга масаллиқ тайёрлаган район прокуратура терговчиси Ибодов билан ошни палапартиш сузган собиқ судья Д. Эрматовлар шундай жавоб беришади. (Ҳукмнинг асосий қисмини айнан келтирамиз). **«Абдуллаев Қаҳҳор 1965 йил 2 август куни «Коммуна» колхози боғида ўйнаб юрган марҳум Жўра Муродов олдига борган. Шийпонга осиб қўйилган милтиқни олганлар.** (Милтиқни жойидан ким олган...?) **Судланувчи Абдуллаев «менда ўқ бор», деб, ёнидан ўқ олиб Жўрага берганлиги аниқланди. Жўра милтиқни ўқлаб судланувчи Абдуллаевга қайтариб беради. Ўзи беш-олти метр узоққа бориб, судланувчига қараб турган вақтида Абдуллаев Қаҳҳор милтиқни қўлига олиб ўқлаб туриб, тасодифий тепкисини босиб юборганда Жўрани чап юрак каналига тегадир. Натижада сочма ўқ юракка тегиб уни ёрилиб юборганлигидан йиқилиб ўлган. Судланувчи Абдуллаев Қаҳҳор қўлидаги милтиқнинг стволини Жўрага қаратиб турганлигини эҳтибор бермаганлигидан шу ҳодисани келиб чиқишига бўлган...»** ва ҳоказо. Ҳукм якунида Абдуллаев Қаҳҳор уч йил озодликдан маҳрум этилганлиги ундан бир йили ахлоқ тузатиш меҳнат колониясида, қолган икки йил эса умумий режим қўлланилган колонияда ўташи айтилган.

Биз афандининг ҳусни хатига ўхшаш бу ҳукмнинг қанчалик чаласаводлик билан битилганлиги ҳақида эмас, балки қотил қилмишига берилган баҳо тўғрими, у қайси даргоҳда тарбия топган, Қаҳҳорнинг ҳозирги кундаги ўзини тутиши, одоби, ахлоқи ҳақида икки оғиз «ҳурматли ҳуқуқшуносларимизга» эслатиб ўтмоқчимиз.

Ўртоқ Ибодов, аввало шу саволга жавоб беринг. Нима учун марҳум Жўравой қайси масофада, қандай мақсадда, қурбон этилганлиги ҳақида суд медицина экспертизасининг хулосаси олинмади. Нима учун қандай қурол билан отилганлиги ҳақида қандайдир бир лаборатория берган справка билан қаноатланиб қолинди? Ахир қўл ушлаб, кўз кўриб турган милтиқнинг милтиқлигини тасдиқлатиб олиш, йўқолиб қолмаслик учун эҳтиётдан бўйнига носқовоқ илиб олган афандининг ишидан қандай фарқи бор? Сиз тайёрлаган тергов материаллари ичида гўё Жўравой Қаҳҳорга милтиқни қўндоқ томони билан бераётган вақтида тасодифан кручокни босиб юборган, натижада милтиқ отилиб Жўравой халок бўлган, деган жумла бор. Қизиқ, милтиқни стволи учидан ушлаб, узатиб бўлмайди-ку. Демак, милтиқнинг ярим белидан ушланганда ствол учи кўкракдан юқорига» кўтарилади. Шундай экан, ўқ қандай қилиб юракка тегиши мумкин? Яхши, сиз айтганчалик ҳам бўлсин, у ҳолда суд ҳукмида келтирилган: «Жўра милтиқни ўқлаб судланувчи Абдуллаевга қайтариб берадур, ўзи беш-олти метр узоққа бориб судланувчига қараб турган вақтида Абдуллаев Қаҳҳор милтиқни қўлига олиб ўқлаб (ўзи ўқлоқлиқ милтиқни яна қандай ўқлайди) туриб тўсатдан тепкисини босиб юборганда Жўранинг чап юрак каналига тегадур» деган мужмал иборзаларни қандай изоҳлаш мумкин. Ахир инсон тақдирига шунчалик ҳам пала-партишлик билан қараладими? Демак, беш-олти метр наридан туриб отилган экан, тасодиф ҳақида қандай гап юритиш мумкин?

Халқ судининг мужмал ажрими, қотилнинг «эҳтиётсизлик» баҳонасида ҳозир Тошкент кўчаларида тўппини чамбарак қилиб юриши сабабларини юқори органлар ҳал қилгунча қотил Қаҳҳорнинг оиласи ва унинг ахлоқи-одоби билан таништириб ўтсак:

Қаҳҳор болалар колониясидан бир йилга қолмай қайтиб келди. У ҳамон ҳеч қаерда бирор фойдали иш билан шуғулланмайди. Колониядаги махсус комиссия Қаҳҳорнинг «ахлоқидан мамнун бўлиб» энди у жамият ишига аралашиб фойда келтиради, деган фикрда бўлган бўлса керак. Афсуски, Қаҳҳор ўз қилмишидан уялиш, хулоса чиқариш ўрнига якка-ягона фарзандидан ажралган марҳум Жўравойнинг онаси Гулжамол опани кўча-кўйда масхаралаш, уни иззат-нафсини оёқ ости қилиш йўлига ўтиб олди. Яқинда у Янгибозор қишлоғида муштипар она Гулжамол опанинг йўлини тўсиб, қуйидагича ҳақорат қилгани бежиз эмас.

— Сен бақиллаб у ёқ-бу-ёққа қатнаб юрибсан, мен ҳамма ишимни аллақачон пул билан битириб олганман.

Қаҳҳор, биласанми, Гулжамол опа кўп йиллардан бери ўқитувчи, ўйлаб, юзлаб фарзандларга таълим берган, тарбия берган. Шундай муътабар онани сенга ҳақоратлатиб қўймаймиз.

Биз яқинда Қаҳҳор ва унинг оиласи яшаётган қишлоқда бўлдик. Мана, Қаҳҳорнинг уйи. Қорачадан келган, бир аёл бизга тик боқиб, сизга ким керак, деди дафъатан. Бу аёл Қаҳҳорнинг онаси Обият Қосимова экан. Азалий мезбонлик урф-одатимизга мутлақо ёт бўлган бу муомаладан таажжубланиб турганимизда Обият опанинг укаси Адаш уйга кириб келди. Биз воқеани айтиб мақсадни тушунтирганимиздан кейингина Обият опа:

— Ўғлимда ҳеч қанақа айб йўқ. У милтиқ отиш у ёқда турсин ушлашни ҳам билмайди, — деб бидирлай кетди. Суҳбатга унинг укаси Адаш Мирзаев қўшилди.

— Э, турманинг бети қурсин, оғайни, мана мен ҳам 15 ёшли Шарифа Қурбонова деган қизга тегишиб тўрт йил ётиб чиққанман, — деди керилиб.

— Демак, ўхшатмасдан учратмас деганларидек тоға-жиян турмада топишган эkансизларда, — луқма ташлаган эдик Адаш худди биров унга қамалганининг ёлғон деяётгандек бир парда баландроқ овоз билан яна сўзида давом этди.

— Нима деяпсиз, оиламизда турма эшигини кўрмаган киши йўқ. Мана шофер акамиз ҳам машинасида бир одамни босиб тўрт йил ўтириб чиқди. Энг кичкинамиз Қаҳҳор ҳам озмикўпми ўтириб, яқинда қайтиб келди. Ишқилиб бир-биримиздан кўнгил қоладиган иш қолгани йўқ.

Бу суҳбат мазмунидан оила аъзолари ким-у, уларнинг фикри-зикри, одоби қандайлигини билиб олиш қийин бўлмаса керак. Гапнинг лўндаси бу оиланинг каттами-кичикми, қайси бир аъзоси бўлмасин, Паркент қишлоғи аҳолиси улардан безор. Қуш уясида кўрганини қилганидек, ана шу хонадонда таълим олган кичик Қаҳҳордан тортиб каттасигача ўтганнинг ўроғини, кетганнинг кетмонини олиш, бировлар кўнглига озор беришни касб қилиб олишган. Бу оиланинг кўпчилиги енгил меҳнат, мўмай даромад тўплаш хаёли билан банд. Текин даромад бўлса ерга санчилган чақани ҳам тишлаб олишдан тойишмайди. Ана шунинг учун ҳам Қаҳҳорнинг Абсалом, Абшукур каби тоғалари Тошкентда айшини суриб юришибди, Қаҳҳор ана шу бойваччалар, ота-онаси амакиваччалари бағрида эрка ўсган, унга қаттиқ гапириб бўлмайди, деб ўз бағриларида асраб келишмоқда. Ҳозир Қаҳҳор Абдуллаев билан унинг укаси Акром Абдуллаев жинояти учун фармацевтика институтидан ҳайдалгандан сўнг ана шу гектарчи амакиларникида жон сақлаб келишмоқда.

Қизиқ, улар оёқлари етгунча, кўнгиллари истаганча безорилик йўлига ўтиб олишган бўлса ҳам, нега на милиция, на прокуратура органлари уларнинг мушугини пишт демайди? Ахир, замона зўрники эмас-ку. Жамоатчилик халқимиз орасига тушиб қолган бу тиканакларни бирамас бир кун юлиб ташлайди.

А. ШАЙХОВ,
Р. ИСҲОҚОВ.

Бу гимнастикачини спорт мухлислари яхши билишади. Республикамиз терма командаси сафида қатнашиб келаётган СССР спорт мастери Роман Сиркин мусобақадан-мусобақага маҳоратини ошириб бораяпти. У терма командамиз муваффақиятига ҳамиша салмоқли ҳисса қўшаяпти. Суратда: Р. Сиркин ҳалқада машқ бажармоқда.

М. Нуритдинов фотоси.

Сой соҳили. А. Палехов фотоэтюди.

ФУТБОЛ МАЙДОНЛАРИДА

Ўтган куни пешқадамни изма-из қувиб бораётган мамлакат чемпионлари—Киев динамочилари Москвада маҳаллий автозаводчилар устидан 1:0 ҳисобида ғалаба қозонишди.

«А» класси иккинчи лигасининг учта кичик группаларидаги мусобақалар тугади. Республикамиз спорт шарафини ҳимоя қилаётган «Политотдел» ва Фарғонанинг «Нефтяник» командалари саккизинчи ва ўнинчи ўринда қолишди. Учинчи кичик группадаги энг сўнгги ўйинлар қуйидаги натижалар билан тугади: «Локомотив» (Челябинск)— «Торпедо» (Томск) — —0:0, «Строитель» (Уфа),—«Кузбасс»— (Кемерово)—1:2, «Энергетик» (Душанба)—«Темп» (Барнаул)—0:0; «Помир» (Ленинобод) —СКА (Хабаровск)—1:0, «Олға» (Фрунзе) — «Звезда» (Пермь) — 1:1, «Нефтяник» (Фарғона) — «Уралмаш» (Свердловск) — 1:1, «Политотдел» (Тошкент области) —«Восток» (Усть-Каменогорск)— 3:3, «Строитель» (Ашхобод), «Шахтёр» (Қарағанда)—0:0, «Иртиш» (Омск)—СКА (Хабаровск)— 0:0.

Группа ғолиблари—Киев армиячилари, Кировобод динамочилари ва Қарағанданинг «Шахтер» командаси финал группада куч синашадилар. Ғолиб чиққан команда келаси йил олий лигада қатнашиш ҳуқуқини олади.

ҲАР ТЎҒРИДА

СЎҚИР СНАЙПЕРЛАР

Мельбурннинг сўқир мерганлари кўзи соғлар командасини мусобақага чақирди. Қарангки, сўқирлар қаторасига уч марта ғалаба қилишди. Қандай қилиб? Сўқирларга кичкинагина транзистор аппарат ёрдам берган. Милтиқ мишенга тўғри бўлмагунича мерган қулоқларидаги наушникдан ҳар хил оҳангда сигнал эшитилаверади. Мишен «олма»сига мўлжал яқинлашгани сари сигнал оҳанги тартибга тушиб бораверади, ниҳоят частоталар мутлақо мос келади. Ана энди отиш мумкин.

САККИЗ ОЙ СУВ БИЛАН ТИРИКЧИЛИК

Киши овқатсиз қанча яшаши мумкин? Бир, икки ҳафтами? Биласизми, фақат сув ва витамин истеъмол қилиб 249 кун яшаш мумкин экан. Шотландиялик врач Тянсен кишиларни семизликдан шундай усулда даволайди. 13 кишидан иборат бир группа 25 кундан 249 кунгача очликка чидагач, энг чидамли пациент 44 килограмм ортиқча этидан халос бўлган. Ўрта ҳисобда группадаги кишилар 30 кун мобайнида 11 килограммдан ориқлаганлар.

ШОХ — РАДИАТОР

Буғи, буқа, қўй ва бошқа қўштуёқли ҳайвонларнинг шохи нима учун керак? Гўзаллик учунми ёки ўзини ҳимоя қилиш қуролими? Ҳар иккала саволга ҳам ижобий жавоб бериш мумкин.

Лекин шохнинг хизмати биргина шулар эмас. Шох қон ташувчи томирларга бой. Кун илиқ бўлганида қон кўпайиб, томирлар ортиқча иссиқликни ҳавога чиқариб туради. Совуқ тушганда эса—томирлар торайиб организм учун зарур бўлган каллория—ҳароратни сақлайди.

ОРКЕСТРДА 20000 МУЗИКАЧИ

Композитор Иоганн Штрауснинг энг яхши асарларидан бири «Мовий Дунай» биринчи марта Венада 1867 йил 15 февралда ижро этилган. Бу йил Австрия шу вальснинг 100 йиллигини нишонлайди. Шу муносабат билан Вена газеталари бир тарихий фактни эсладилар: Штраус АҚШ бўйлаб сафарга чиққанида Бостонда дунёнинг энг катта оркестри «Мовий Дунай»ни ижро этади. Оркестрда 20000 музикачи бўлиб, Штрауснинг ўзи дирижёрлик қилган. Унга юзта дирижёр ёрдамлашиб турган. Вальснинг якунловчи банди тўп залпи билан кучайтирилган.

ШОФЕРНИНГ ҲОЛАТИ

Қон босимининг тўсатдан кўтарилиб кетиши автомобиль йўлларида бўладиган бахтсиз ҳодисаларнинг кенг тарқалган сабабларидан биридир. Австрия экспертлари шундай хулосага келдилар. Масалан, бошқа машинани қувиб, олдинга ўтиш вақтида шофер ҳис қиладиган эмоционал қўзғалиш қон босимини 30—50 миллиметрга кўтарар экан. Бунинг оқибати жуда хавфли бўлиши мумкин. Шофер вазиятга қараб тез ҳаракат қилиш қобилиятини йўқотади. Баъзан ҳушидан ҳам кетиши мумкин.

МИТТИ ТЕЛЕКЎЗ

Лондондаги электрон ускуналари ишлаб чиқарадиган фирмалардан бири диаметри атиги 40 сантиметр ва узунлиги оддий қаламдек телекамера тайёрлади. Унинг ёрдамида атом реактори, нефть қудуғи ва самолёт қанотининг ички қисмини кўздан кечириш мумкин.

ЎПКАДА 6 КИЛОГРАММ ТАМАКИ

Австрияда яқинда врачларнинг халқаро съезди бўлиб ўтди. Бунда веналик доцент Кайбл тамаки тутунининг таркиби тўғрисида қизиқ маълумотларни айтиб берди. Маълум бўлишича, бир дона сигарада 80 миллионта микроскопик қаттиқ доначалар бўлар экан. Ўртача чекувчи 20 йил мобайнида ана шундай доначалардан қарийб 6 килограмм ютар экан. Киши организми ўпкага ҳужум қилувчи бундай тамаки кулига қарши қаттиқ курашади. Лекин шундай пайт келадики, тенгсиз курашда охири организм чарчаб, касалликка ён беради.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 10.55—Эшиттиришлар программаси, 11.00— Спорт янгиликлари, 11.40 — Бадиий фильм..

Ўзбек тилида: 13.00—Ўтнир кўз (ҳужжатли фильм), 13.20—Концерт (область театрлари артистлари ижросида), 14.00—Уйинсиз тинчлик (ҳужжатли фильм), 16.55 — Эшиттиришлар программаси, 17.00—Телеянгиликлар (рус тилида), 17.10—Қуён ва қудуқ (болалар учун қўғирчоқ фильм), 17.20 —Эфирда— Чирчиқ Пионерияси, 17.50—Ойгача ва яна ортга қайтиш (илмий-оммабоп фильм), 18.00 —«Ёш Ленинчи» газетаси студия меҳмони, 18.30—Истиқбол эгалари («Ёшлик» студияси), 19.30—Кўшиқлар, 20.10 — Телеянгиликлар, 20.25—Эшиттиришлар программаси

20.30 дан—Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан—Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.30 — Рашид Бейбутов куйлайди, 21.30—Одамлар, ишонинг менга (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан—Фрунзе кўрсатади.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА—21/X да Евгений Онегин.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА—21/X да Ўғирланган умр, 22/X да Сарвқомат дилбарим.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА—21/X да Мавлоно Муқимий, 22/X да Ёшликда берган кўнгил.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА—Анна Русских раҳбарлигидаги ЛИЛИПУТ цирк артистларининг сўнгги гастроллари.

КИНО

Фиръавн (1—2 серия)—САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 9 да), «ЧАЙКА» «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА» (кундуз соат 12, кеч 5, 8 яримда).

Айбдор келмади — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК», НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Қушиқ қаноти—«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10 ва, кеч 9-45 минутда).

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
21—22 октябрда
Ўзбек Давлат филармонияси ва эстрада артистларининг

КОНЦЕРТИ

Концертда—Ўзбек ашула ва рақс ансамбли—ансамблнинг бадиий раҳбари Наби Ҳалилов; бош балетмейстери—Акбар Мўминов; музика раҳбари—Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Сайфиддин Йўлдошев; Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар Дилором Шерова, Вилоят Оқилова ва бошқалар қатнашадилар.

Концерт кеч соат 8 да бошланади.

Билетлар сотилмоқда.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана, областного Совета депутатов трудящихся.

Бизнинг адрес: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — B35212, Редактор ўринбосарлари — B35885, B31232, Масъул секретарь — B34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — B31936. Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — B33786. Партия турмуши, Ахборот ва спорт бўлимлари—B 35811, Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — B39050, Совет қурилиши, маиший хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими — B38761, Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — B34048. Эълонлар бўлими — B38142. Коммутатор — B30249 дан B30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 05759. Индекс—64697. А. 1772.